

Sámi giellaprošeavttaid doarjjanjuolggadusat - ohcanvuđot doarjja

Dohkkehuvvon áššis SR 005/21

Davvisámegillii

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Karášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Innhold

1.1	<i>Doarjjaortnega mihttu ja vuoruheamit</i>	4
1.1.1	Doarjjaortnega mihttu.....	4
1.1.2	Vuoruheamit	4
1.1.3	Ulbmilolahusa eavttut	4
1.2	<i>Ohcama sisdoallu ja hápmi</i>	4
1.2.1	Doarjjaoažžu / Gii/geat sáhtta ohcat	4
1.2.2	Ohcanáigemearit	5
1.2.3	Gáibádusat ohcamii.....	5
1.2.4	Eavttut ohccái.....	5
1.3	<i>Meroštallannjuolggadusat, definišuvnnat ja EEO-njuolggadusat</i>	5
1.3.1	Meroštallannjuolggadusat	5
1.3.2	Definišuvnnat	6
1.3.3	EEO-njuolggadusat	6
1.4	<i>Ohcamiid meannudeapmi</i>	7
1.4.1	Ohcamiid meannudeapmi	7
1.4.2	Mearrádus ja dohkkeheapmi	7
1.4.3	Eavttut doarjjaoažžui.....	7
1.4.4	Gárvvistanáigemearri	8
1.4.5	Rievdadusat doarjjaeavttuin	8
1.4.6	Máksineavttut	9
1.5	<i>Raporteren</i>	9
1.5.1	Ulbmilolahusa eavttuid raporteren.....	9
1.5.2	Rehketdoalu raporteren.....	9
1.5.3	Bearráigeahččan ja čuovvuleapmi.....	10
1.5.4	Doarjaga ruovttoluotta máksin ja sihkkun	10

1.1 Doarjjaortnega mihttu ja vuoruheamit

1.1.1 Doarjjaortnega mihttu

- Álbmogis lea vejolašvuohta oahppat ja ovddidit sámegiela

1.1.2 Vuoruheamit

- Ráhkadit sámegiela applikašuvnnaid ja spealuid dahje jorgalit dákkáriid sámegillii.
- Sámegielkurssat rávisolbmuide.
- Giellaovddidandoaimmabijut sámegiellaguovddážiid várás mat leat ásanmuttus ja mat ovdal leat ožžon doarjaga ásaheapmái.
- Sámi báikenamaid čohkken ja/dahje gaskkusteapmi.
- Ráhkadit digitála sátnegirjiid sámegillii. Terminologijaproševttat maid mihttomearrin lea ráhkadit ođđa tearpmat dahje ealáskahttit boares tearpmat.
- Váikkuhit dan ahte sámi mediafálaldagaide, mat leat ásuuvomin, bohtet ovddidanproševttat dassáži go šaddet dássedis doarjjaortnegat.
- Sámi giellaarenat.
- Sámegiela digitála arenat mánáide ja nuoraide, nugo ovdamearkka dihtii e-valáštallan ja sosiála mediat.
- Sámi gielladoaimmabijut ja Sámi gielladoaimmabijut sámegiellavahkku 2021 oktavuodas.
- Hábmme modeallaid vai ovttat regiuvna giellaressat ovttasráđiid sáhttet buoridit giellaoahpahusa.
- Váikkuhit Biibala jorgaleami lulli- ja julevsámegielaide.

1.1.3 Ulbmilolahusa eavttut

- Proševttat mat addet vejolašvuođa oahppat ja ovddidit sámegiela.

1.2 Ohcama sisdoallu ja hápmi

1.2.1 Doarjjaoažžu / Gii/geat sáhtta ohcat

- Almmolaš ja priváhta organisašuvnnat/ásahusat/fitnodagat
- Sámi giellaguovddážit mat ožžot njuolggodoarjaga Sámedikki bušeahhta bokte, eai sáhte oažžut doarjaga dán doarjjaortnegis. Spiehkasteapmi lea:
 - Sámi giellaguovddážit julev-, lulli- ja márkosámi guovlluin sáhttet ohcat doarjaga vuoruheamis "Sámi giellaarenat" ja "Ovddidit málliid vai giellaressat mat leat guovllus oktiibuot sáhttet váikkuhit giellaoahpahusa".
- Giellaguovddážit mat juo leat ásaheame vuolde ja leat ožžon dasa doarjaga, sáhttet ohcat. Ii addo doarjga ođđa giellaguovddážiid ásaheapmái.
- Fitnodagat, ásaheame ja organisašuvnnat mat ožžot doarjaga, galget leat registrerejuvvon Norgga Ovtadatregistarii.

1.2.2 Ohcanáigemearit

- Njukčamánu 1. beaivvi.
- Miessemánu 15. Beaivvi
- Čakčamánu 1. beaivvi.

Ohcamat meannuduvvojit oktanaga maŋŋel ohcanáigemeari. Omd. ohcamat mat bohtet maŋŋel njukčamánu 1. beaivvi, meannuduvvojit maŋŋel miessemánu 1. beaivvi.

1.2.3 Gáibádusat ohcamii

- Sámedikki digitála ohcanskovvi galgá geavahuvvot.
- Ohcamat mat eai ollašuhke ohcaneavttuid, hilgojuvvojit.
- Ollislaš prošeaktačilgehus galgá čuovvut ohcama.
- Ollislaš bušeahtta mas lea gollogeahčastat ja ruhtadanplána galgá čuovvut ohcama.
- Go ohcá applikašuvnnaid jorgalit dahje heivehit sámegillii, de galgá ohcamis čuovvut kontrákta vuoigatvuođaeaggádiin.
- Sámegielkurssaide galgá kursaplána čuovvut ohcama.
- Sus guhte vuolláičállá ohcama, ferte leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ ása husa jna.

1.2.4 Eavttut ohccái

- Ohcci doaibma galgá dávistit gustovaš lágaide ja njuolggadusaide, dát guoská maid dái vearro-, divat- ja rehketdoalloláhkaaddimii.
- Doaibmabidju masa doarjja ohccojuvvo ii sáhte leat čađahuvvon dahje álggahuvvon ovdal go Sámediggi lea ožžon ohcama. Erenoamáš ákkaid vuođul sáhtta spiehkastit dán njuolggadusas.
- Doarjjaoažžu galgá diedihit prošeavtta eará vejolaš almmolaš doarjagiid birra.

1.3 Meroštallannjuolggadusat, definišuvnnat ja EEO-njuolggadusat

1.3.1 Meroštallannjuolggadusat

- Doarjja rehkenastojuvvo vuođustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuođul, gitta 300 000 ru rádjai.
- Doarjja Sámi gielladoaibmabijuide, sámi gielladoaibmabijuide sámi giellavahku 2021 oktavuodas ja Sámegielat digitála arenat mánáide ja nuoraide rehkenastojuvvo vuođustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuođul, gitta 40 000 ru rádjai.
- Golut masa ii sáhte oažžut doarjaga
 - Prošeavttaide mat gullet oahpahuslága doaibmaguvlui ja mat gullet skuvlaeaggádiid láhkageatnegahttojuvvon bargamušaide
 - Girjjálašvuođa, neahttasiidduid ja diehtajuohkinávdnasiid jorgaleapmái.
- Doarjja ii addojuvvo dása: bajásdoallamii, spesifiserekeahkes goluide, beaivválaš doaibmagoluide jodihit doaimma/fitnodaga, sosiála goluide, doaibmabijuide mat botnjat gilvvohallama, láigovistiide, rádjovistiide, opmodatoastimiidda, leasingii, vuodjinfiervruide, investeremiidda ja čielga lonuhemiide.
- Almmolaš doarjja oktiibuot ii sáhte leat badjel 100 % prošeavtta/doaibmabiju ollislaš olggosgoluin.

1.3.2 Definišuvnnat

- Doaibmagollun lohkkoujuvvojit: rehketdoallo- ja revišuvdnabálkkážat, reantogolut, divadat, eará finánsagolut, vearro- ja divatgolut, elrávdnji, dáhkádusat, penšuvdnagolut, sosiálagolut, eará bargiidgolut, stivrabálkkážat, stivragolut, fitnodatčoahkkin- ja váldočoahkkingolut, árvonjeaidimat ja -geahpedeamit.
- Sosiálagollun lohkkoujuvvojit: bargiid skeaŋkkat, bargiid kurssat, friija kantiidna ja eará sullasaš ovddut.
Investeremin lohkkoujuvvo oamastusoassi mii bistá ja man geavahanáigi lea 3 jagi ja ahte gollohaddi lea 15 000 ru dahje eanet earret momssa (guoská momsageatnegasaide).
- Vuodjinfiervrun lohkkoujuvvo: vuodjinfiervru mii lea mohtorfievroláhkaásahusa nuppi kapihttala mielde (FOR-1994-10-04-918 Forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften)).

1.3.3 EEO-njuolggadusat

- Sámedikki doarjjaortnegat fertejit leat EEO-šiehtadusa njuolggadusaid rámmaid siskkobealde stáhta doarjaga ektui. Sámediggái gusket EEO-šiehtadusa mearrádusat seamma láhkai go stáhta-gieldda- ja fylkkahálddašeapmái dan ektui movt almmolaš doarjagat galget juolluduvvot.
- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid vuodul binnánaš doarjagiid birra.
Njuolggadusat binnánaš doarjagiid birra čuvvot skábmamánu 14. b. 2008 láhkaásahusa nr 1213. Dáid njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit binnánaš doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2014:s) ovttá dahje mángga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovddalge doarjaga sáhtá máksit ferte doarjjaoažžu duodastit Sámediggái ahte ii oaččo binnánaš doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuohhta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáldatáigemeari rájes.
- ESA sáhtá geatnegahttit norgga eiseválddiid, maidái Sámedikki, gáibidit doarjaga ruovttoluotta doarjjaoažžus jos doarjja ii leat addojuvvon njuolggadusaid mielde dahje doarjjaoažžu ii geavat doarjaga dan ulbmili masa lea addojuvvon.

1.4 Ohcamiid meannudeapmi

1.4.1 Ohcamiid meannudeapmi

- Ohcamiid árvvoštallamis deattuhuvvo ahte gullá go Sámedikki vuoruhemiide fágalaš sisdoalu, ámmátlašvuoda ja kvalitehta ektui.
- Ohcamat árvvoštallojuvvojit ekonomalaš, márkaniidguoski, tehnikkalaš, servodatlaš ávkki, dáiddalaš, fágalaš ja eará guoskevaš beliid vuodul. Earret eará árvvoštallojuvvo sáhtta go prošeakta praktihkalaččat čadahuvvot.
- Ohcamiid meannudeami oktavuodas sáhtta Sámediggi árvvoštallat ohcci/doaimma guhkes áiggi birgenlági, stabilitehta, nanusvuoda ja čadahannávccaid.
- Sámediggi sáhtta viežžat krediittadieđuid ohcci birra.
- Go guoská applikašuvdna ohcamiidda, de vuoruhá Sámediggi doarjut applikašuvnnaid mat leat heivehuvvon sihke iOS ja Androida vuogádagaide.
- Deattuhuvvo raporteremiid váilun ja gárvvisteamii maŋŋoneapmi ovddeš doarjjaáššii.
- Ohcamat mat eai deavdde ohcaneavttuid hilgojuvvojit.
- Ohcamat meannuduvvojit dađistaga ja golmma mánu sisa dan rájes go ohcan lea joavdan.
- Sámediggi sáhtta jearrat eanet duodaštusa dahje dieđuid.
- Sámediggi váldá várášumi das ahte prošeavtta ohcansubmi ja viidodat sáhtta muddejuvvo oassin doarjjaruđaid ollislaš rámma árvvoštallamis.

1.4.2 Mearrádus ja dohkkeheapmi

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jos Sámediggi ii oaččo eavttuid dohkkeheami, sáhtta doarjja sihkkorjuvvo duodii eanet dieđiteahtta.
- Doarjja máksorjuvvo easkka dalle go eavttut mat leat doarjjareivves leat čálalaččat dohkkehuvvon ja máhcuvvon doarjjaoažžu beales. Sus guhte vuolláičállá doarjjaeavttuid, ferte leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ ásašusa jna.

1.4.3 Eavttut doarjjaoažžui

- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta.
- Maŋŋá doarjjamearrádusa de dábalaččat ii addorjuvvo eanet doarjja seamma doaibmabidjui/prošektii.
- Doarjjaoažžu galgá almmuhit/ilbmanit prošeaktabohtosa internehtii (iežas ruovttusiiddus, www.ovttas.no, jnv).

Guoská applikašuvnnaide:

- Doarjjaoažžus lea ovddasvástádus ođasmahttit applikašuvnna unnimusat 5 jagi.
- Doarjjaoažžu galgá maŋŋel 2 jagi sáddet statistihkka man olu applikašuvdna lea geavahuvvon.

Guoská terminologijaprošeavttaide:

- Terminologijaprošeavttat galget čuovvut Sámedikki tearbmabargonjuolggadusaid. Dat gávdnojit Sámedikki neahttasiiddus; https://samediggi.no/Doarjagat-ja-stipeanddat/Doarjja_sámi_giellaprošeavttaide. Prošeavtta bušehtas galgá leat honorára informántii. Unnimusat ovttas prošeavttas galgá formála gelbbolašvuodta sámegeallat allaskuvlla-/universitehta dásis. Ođđa tearpmat mat ráhkaduvvojit, galget almmuhuvvot Sámi Giellagáldu tearbmawiki siiddus:

<https://satni.uit.no/termwiki/index.php>. Dasa lassin galget ođđa tearpmat lágiduvvot Sámediggái elektrovnnalaš hámis dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta almmuhit bohtosiid ja lágideat ávdnasiid dutkamii.

Guoská báikenammaprošeavttaide:

- Báikenammaprošeavttaid oktavuodas galgá čuovvut daid njuolggadusaid maid Sámedikki nammakonsuleantabálvalus lea ráhkadan. Dat gávdnojit Sámedikki neahttasiiddus; https://samediggi.no/Doarjagat-ja-stipeanddat/Doarjja_sámi_giellaprošeavttaide. Prošeavtta bušeahtas galgá leat honorára informántii. Unnimusat ovttaš prošeavttas galgá formála gelbbolašvuohta sámegielas allaskuvlla-/universitehtadásis. Buot čohkkejuvvon ávdnasiid originálat dahje daid mángosat galget lágiduvvot Sámediggái dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga báikenammaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuvvon ávdnasiid beaivválaš barggus báikenamaiguin, logaldallamiiguin, čállimiin ja dutkamiin. Doarjja addo dušše báikenammaprošeavttaide man namat eai leat ovdal registrerejuvvon. Dat ii guoskka lassidieđuide dahje kommentáraide ovdalaš registreremiidda.

Guoská Sámi giellaguovddážiidda mat leat ásahanmuttus

- Sámi giellaguovddážit ásahanmuttus galget čuovvut sámi giellaguovddážiid njuolggadusaid.

1.4.4 Gárvvistanáigemeardi

- Prošeavtta gárvvistanáigemeardi lea guokte jagi manná doarjjareivve beaivádeami.
- Dáin prošeavttain lea gárvvistanáigemeardi jahki manná doarjjareivve beaivádeami:
 - Sámi gielladoaimmabijut
 - Sámi giellavahkku gielladoaimmabijut
 - Sámegielat digitála arenat mánáide ja nuoraide
- Erenoamáš ákkaid vuodul sáhtta doarjjaoažžu čálalaččat ohcat guhkit áigemeardi prošeavtta/doaimmabiju gárvvisteapmái. Ohcan galgá vuodustuvvot.

1.4.5 Rievdadusat doarjjaeavttuin

- Doarjjaoažžu ii sáhte čadahiit mearkkašahtti rievdadusaid guoskevaš prošeavttas dahje doaimmabijus ovdalgo lea čálalaččat dieđihan Sámediggái ja ožžon Sámedikki čálalaš dohkkeheami. Dohkkehuvvon ruhtadanplána ja investerenplána rievdadeapmi adnojuvvo álo mearkkašahtti rievdadussan.

1.4.6 Máksineavttut

- 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta/doaibmabidju álggahuvvo ja 50 % dalle go mearrádusa eavttut leat ollašuhthuvvon. Doarjjaoažžu galgá sáddet máksinávžžuhusa Sámediggái.
- Jos ohcci ovdal lea ožžon doarjaga Sámedikkis ja doarjjaoažžu lea rihkkon doarjjaeavttuid, de sáhtta dat dagahit dan ahte máksimat bissehuvvojit dassážiigo eavttuid rihkkun lea nohkan. Muđui gustojit Boarásmuvvan gáibádusaid lága njuolggadusat (áššeboarásmanláhka).

1.5 Raporteren

1.5.1 Ulbmilolahusa eavttuid raporteren

- Doarjjaoažžu galgá raporteret ulbmilolahusa eavttuid ektui ja ruđaid geavaheami birra. Sámedikki raporterenmála galgá geavahuvvot.
- Dáid vuodul galget ulbmilolahusa eavttut raporterejuvot:
 - Mot lea prošeakta váikkuhan ahte álbmot lea oahppan ja/dahje ovddidan sámegiela
 - Prošeavtta ulbmiljoavku
 - Čilgehus mot prošeakta lea čađahuvvon.

Dát prošeavttat galget vel dasa lassin raporteret:

- Giellakurssat :
 - Galle oasseváldi leat čađahan kurssa
- Báikenamat:
 - Galle nama leat čohkkejuvvon
 - Guđe guovllus leat namat čohkkejuvvon
- Sámi giellaarenat:
 - Galle oasseváldi leat oassálastán doaimmain
- Sátnegirjijt:
 - Guđe gillii lea sátnegirji
- Terminologija:
 - Makkár fágasuorgái gullet čohkkejuvvon dahje ealáskahtton tearpmat
 - Galle tearpma leat ráhkaduvvon
- Sámi giellavahkku 2021
 - Makkár doaimmat leat lágiduvvon

1.5.2 Rehketdoalu raporteren

- Rehketdoallu ruđaid geavaheamis galgá čájehit ollislaš goluid ja dietnasa. Dasa gullet prošeavtta/doaibmabiju eará vejolaš doarjagat ja dietnasat. Rehketdollui galgá váldit mielde dušše dakkár goluid ja dietnasiid mat njuolga leat čadnojuvvon prošeavtta/doaibmabiju čađaheapmái. Dalle go lea dohkkehuvvon gollomeroštus, galgá rehketdoallu leat bardojuvvon nu ahte dan sáhtta

buohtastahttit gollomeroštusain. Stuorra spiehkastagaid dohkkehuvvon gollomeroštusa ja rehketdoalu gaskka galgá kommenteret.

- Badjel 200 000 ruvdnosaš doarjaga ruhtageavaheami rehketdoalu galgá stáhtaaudiserejuvvon dahje registrerejuvvon revisora duođaštit. Revišuvdnagáibádus ii guoskka ásahusaide maid suohkanrevišuvdna ja Riikarevišuvdna reviderejit.
- Doarjjaoažžu gii lea registrerejuvvon momsaregistaris, galgá rehketdoalus čájehit goluid ja dietnasiid momssa haga. Dát ii guoskka sidjiide geat leat luvvejuvvon momsadivadis dahje ožžot spiehkastit momsadivada rehkenastimis.
- Jos loahpalaš golut prošeavtta/doaibmabiju rehketdoalus leat unnit go dohkkehuvvon gollomeroštus mii boahká ovdan mearrádusas, de unnida Sámediggi doarjaga vásttolaččat.

1.5.3 Bearráigeahččan ja čuovvuleapmi

- Sámediggi sáhtá dárkkistit geavahuvvojit go ruđat eavttuid mielde, gč. juolludusnjuolggadusaid § 10 nuppi lađđasa ja riikarevišuvdnalága § 12 goalmát lađđasa.
- Sámediggi sáhtá bivdit eanet dieđuid maid ohcci lea geatnegas buktit. Dát guoská dieđuide mat galget geavahuvvot statistihkkii ja eará raporteremii.

1.5.4 Doarjaga ruovttoluotta máksin ja sihkkun

- Prošeavtta gárvvisteamii oktavuodas galget geavatkeahces doarjjaruđat máksujuvvo ruovttoluotta Sámediggái.
- Sámediggi gáibidit doarjaga ruovttoluotta máksujuvvo jos dat lea máksujuvvo menddo ollu.
- Sámediggi geassá doarjjalohpádusa ruovttoluotta, dolle doarjaga dahje gáibida ahte doarjja máksujuvvo ruovttoluotta jos:
 - Doarjjaoažžu lea rihkkon dieđihangeaskku.
 - Doarjja ii geavahuvvo doarjaga ulbmila mielde ja daid eavttuid mielde mat leat mearriduvvon doarjjareivves.
 - Lea gáibiduvvon heaittiheapmi, ovddiduvvon reastaluvvangohčus, priváhta dahje almmolaš vealgešiehtadallamat leat rahppujuvvon doarjjaoažžu ektui dahje doarjjaoažžu heaitá máksimis máksámušaidis.
 - Doarjjaoažžu lea rihkkon dáid njolggadusaid mearrádusaid.
- Jos doarjjaoažžu dákkár oktavuodain ii mávsse ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit máksujuvvo dan mii lea buorin. Jos ruđat eai máksujuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjuvvo, de sáhtá gáibidit manjeami ovddas reanttuid vel lassin, gč. juovlamánu 17. b. 1976 mannosas lága nr. 100 reanttuid birra manjeami máksima oktavuodas jna.